

Generalitat de Catalunya
**Consell Assessor per a la Reactivació
Econòmica i el Creixement**

NOTA SOBRE POTENCIACIÓ DE L'ÚS DE LLENGÜES ESTRANGERES A CATALUNYA

Maig 2015

Índex

I.- Introducció i raons de la seva importància	3
II.- Nivell d'utilització de llengües diferents a la materna a Catalunya i a la UE.....	7
III.- Recomanacions i millors pràctiques per potenciar l'aprenentatge de llengües estrangeres	8
IV.- Àmbits de treball per impulsar la millora en la seva utilització	12
V.- Conclusions.....	19

I.- Introducció i raons de la seva importància

El món en el qual vivim està globalitzat, tots ens connectem, o almenys tenim la possibilitat de fer-ho, amb persones de diferents àrees geogràfiques i cultures diverses. En aquest context, aprendre idiomes és una gran eina, tant des d'un punt de vista estrictament cultural com també per al progrés i el desenvolupament econòmic, individual i col·lectiu.

El desenvolupament aconseguit per les societats actuals, amb una clara integració econòmica i cultural, afavoreix aquelles organitzacions empresarials, institucionals i, fins i tot països, que excel·leixen en el domini de diferents llengües.

Aquest aprenentatge de llengües diferents de la materna és essencial per diferents motius:

- Millora la mobilitat internacional.
- Facilita i amplia l'accés al mercat de treball.
- Facilita l'estratègia de les empreses per accedir a nous mercats geogràfics.
- Ajuda a internacionalitzar el sistema universitari.
- En general, facilita l'accés al coneixement.

Una millora en l'ús de llengües diferents de la materna produeix uns efectes positius, tant a nivell individual com col·lectiu, que excedeixen de l'estricta àmbit econòmic. Però la vinculació amb la millora de les condicions per al desenvolupament econòmic a llarg termini resulta evident. Aquesta relació entre coneixement de llengües estrangeres i activitat econòmica és particularment intens en relació amb l'idioma anglès. És la llengua de la comunicació internacional, especialment pel que fa al comerç, les finances i la ciència. És llengua franca en bona part del planeta i idioma oficial de moltes organitzacions internacionals.

En una conferència al *London Language Show* l'any 2014, l'anterior comissària d'Educació, Cultura, Multilingüisme i Joventut, Androulla Vassiliou, va afirmar que: *"l'aprenentatge de llengües és vital a Europa... és necessari no solament per a les multinacionals, sinó també i de manera creixent per a les petites i mitjanes empreses amb estratègies de mercat internacionals, així com per als serveis públics que han d'atendre, cada vegada més, amb ciutadans de diferents cultures i diferents parles"*.

En aquest sentit, l'any 2002 els caps d'Estat i de Govern de la UE van fixar com a objectiu a llarg termini per als ciutadans europeus la possibilitat de parlar en dues llengües, diferents de la materna. Aquesta decisió va venir acompanyada del Pla d'Acció de la Comissió *Promoting Language Learning and Linguistic Diversity*.

A l'Eurobaròmetre de juny de 2012 (*"Europeans and their languages"*) es reconeix que *"els ciutadans que parlen diferents llengües estan millor situats per treure avantatge de les oportunitats professionals, educacionals i professionals creades per a una Europa integrada. Una força de treball amb mobilitat és clau per a la competitivitat europea."*

Lee Kuan Yew, primer president de Singapur, país que va fer una decidida aposta per l'anglès com a eina de cohesió social i de projecció econòmica¹:

- *"La política lingüística pot convertir-se en peça clau per a l'èxit econòmic"*.
- *"Conèixer l'anglès ha permès a la nostra gent assegurar llocs de treball més ràpidament; les companyies multinacionals que estableixen les fàbriques, laboratoris i les seves seus a Singapur, necessiten treballadors que parlin i escriguin anglès amb fluïdesa"*.
- *"El llenguatge és més que una eina de comunicació, també transmet valors"*.

El marge de millora en l'ús de llengües diferents al català i al castellà al nostre país és evident, tal com es desprèn de les dades que posteriorment relacionarem. Es pot arribar a afirmar que el domini de llengües diferents a la materna constitueix una mancança, en especial si tenim en compte que la societat catalana és, i vol ser, una societat oberta al món. Oberta al turisme, a les inversions d'altres països i a les que des d'aquí es volen fer a l'estranger, a l'exportació, al coneixement acadèmic, a la recerca i, en general, a la cultura del món amb el qual ens relacionem.

En l'àmbit estrictament econòmic, la importància de les llengües estrangeres i, en particular de l'anglès, resulta evident atenent a la vocació exportadora del teixit empresarial català, a la clara aposta que ha fet Catalunya per excel·lir en el món de la recerca i a la incidència del turisme en la nostra economia.

Segons l'enquesta realitzada per la Cambra de Comerç de Barcelona en el primer semestre de 2011, els principals reptes per a la internacionalització són els recursos financers, l'oferta competitiva, el coneixement dels mercats, **la contractació de persones amb formació i coneixements d'idiomes**, el desenvolupament d'una estratègia d'internacionalització i tenir capacitat productiva.

---

¹ *"My Lifelong Challenge: Singapore's Bilingual Journey"*.

Al nostre país hi ha 46.000 empreses exportadores, que mobilitzen 58.000 milions d'euros/any (dades de 2012), i la demanda exterior és un factor clau en l'evolució de l'economia catalana en els últims anys. Les vendes catalanes a l'exterior suposen un 26,2% del total de les exportacions espanyoles i les compres, un 27%.

Segons l'estudi ELAN.CAT² un 33,8% d'empreses catalanes venen a l'estranger i, dada que convé tenir present, un 25% de les empreses d'entre 100 i 249 treballadors usen l'anglès com a llengua interna de treball.

Tot i aquesta projecció internacional, hi ha un clar consens a considerar que el marge de millora en el multilingüisme empresarial, especialment pel que fa a les PIMES, és substancial³. Segons l'esmentat estudi ELAN.CAT, les llengües més parlades als mercats estrangers per part de les PIME catalanes exportadores són, per aquest ordre, l'anglès (69,2%), el francès (55,3%), l'espanyol (40,8%), l'italià (16,9%), l'alemany (12,4%) i el portuguès (11,2%).

L'elevada utilització del francès té relació directa amb el fet que un 29,3% de les empreses enquestades per realitzar l'informe ELAN.CAT tenen França com a primer mercat estranger. El segon és Portugal, amb el 10,8%, seguit del Regne Unit amb el 8%, d'Alemanya amb el 8%, d'Itàlia amb el 5% i dels Estats Units amb el 4,4%. Relacionant aquestes dades amb el de les llengües estrangeres més parlades per les empreses enquestades, resulta evident la importància de l'anglès com a llengua franca del comerç internacional.

En aquesta mateixa línia, entre els idiomes en què s'han fet cursos d'aprenentatge per part de les empreses enquestades, destaca l'anglès amb un 87,75%, seguit del francès amb un 17,4%. Pel que fa a l'idioma que les empreses consideren que necessitaran més en els propers 3 anys, destaca novament l'anglès (90,1%), seguit del francès (amb un 24,6%).

---

² Càtedra de Multilingüisme Linguamón-UOC (2010). L'estudi / El estudio / Study ELAN.cat. Són prou multilingües les empreses catalanes? L'informe ELAN, en general, fa referència als efectes en l'economia europea de la manca de coneixements de llengües estrangeres a l'empresa, Comissió Europea-2006.

³ "PROMES, Pla d'implementació a Catalunya", Cambra de Comerç de Barcelona, maig de 2013. "Promoting Multilingualism in exporting SMES" és un projecte impulsat per la Cambra de Comerç de Barcelona en col·laboració amb el Govern de la Generalitat, la Universitat de Barcelona, FEMCAT i altres participants.

Com la Comissió Europea ha assenyalat, cada any milions d'empreses europees desaprofiten negocis i perden contractes per manca de competència lingüística i capacitats internacionals⁴. Part d'aquesta pèrdua d'oportunitats afecta el teixit empresarial del nostre país. En el mateix sentit es pronuncien nombrosos estudis sobre la matèria, com el projecte PILIMCO⁵. Aquest treball és el resultat d'un procés d'identificació de les millors pràctiques observades en 40 mitjanes empreses europees seleccionades pel seu creixement a causa, en part, de les seves estratègies de gestió de llengües estrangeres. Es considera que les vendes d'aquestes empreses han crescut almenys un 15-20% per la utilització d'una adequada estratègia en la gestió de llengües estrangeres.

També analitzen aquesta qüestió els estudis de Frankel (1997), Frankel i Rose (2002) o el de Heliwell (1999), que considera la qüestió idiomàtica com una veritable barrera per al comerç internacional i fa un càlcul del qual resultaria que aquesta barrera equival a un aranzel del 15-22%.

Segons una enquesta realitzada per l'Economist Intelligence Unit l'any 2012, quasi el 70% dels executius va comentar que era necessari que el seu personal dominés l'anglès per aconseguir que els plans d'expansió corporativa poguessin convertir-se en realitat.

Tot i les referències fetes a la importància de l'ús d'altres llengües per les empreses catalanes, el present document del CAREC no pretén fer recomanacions específicament adreçades a aquest àmbit. Només es vol deixar constància de la importància d'aquesta matèria pel que fa al nostre teixit econòmic. Importància que també es desprèn, entre d'altres, de documents com el que van subscriure el propi Govern de la Generalitat i les organitzacions empresarials (Pimec, Fepime i Foment del Treball) i les sindicals (CCOO i UGT) el 17 de febrer de 2004, amb el títol "*Declaració per a un Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*". Entre les accions adreçades a millorar la formació en l'Acord estratègic, es destaquen les relatives a una major presència de l'anglès en la vida curricular i escolar de l'alumnat.

Molt recentment el Govern de la Generalitat ha establert que els estudiants que comencin una carrera hauran d'acreditar que tenen un nivell B2 de llengua estrangera (equivalent al *First Certificate* en anglès) quan acabin el grau si volen obtenir el títol universitari.

---

⁴ Comissió Europea: <http://ec.europa.eu/education/languages/languages-mean business/>

⁵ "*Promoting, Implementing, Mapping Language and Intercultural Communication Strategies*"

Segons dades de la Secretaria d'Universitats i Recerca, només un terç dels estudiants ha accedit a la universitat amb aquest nivell o superior. Per tal d'aconseguir l'objectiu esmentat, el Govern ha anunciat el programa Parla3, que preveu la concessió d'ajuts tant per a cursos d'idiomes com per a les proves d'acreditació de nivell.

II.- Nivell d'utilització de llengües diferents a la materna a Catalunya i a la UE

Les dades d'Idescat (enquesta d'usos lingüístics de la població, any 2013), reproduïdes a continuació, reflecteixen que el nivell de coneixement de llengües com l'anglès o el francès a Catalunya té un evident marge de millora.

Coneixement en Llengües	Entendre'l	Parlar-lo	Llegir-lo	Escriure'l	Totes les habilitats
Català	94,33	80,39	82,39	60,38	60,21
Castellà	99,77	99,67	97,42	95,90	95,87
Anglès	38,39	30,99	34,74	30,56	28,31
Francès	23,91	16,37	19,20	12,79	12,13

(Percentatges)

Població de 15 anys i més segons autoavaluació del coneixement de llengües Catalunya. 2013.

Llengües	Entendre'l	Parlar-lo	Llegir-lo	Escriure'l
Català	8,33	6,98	7,30	5,43
Castellà	9,51	9,29	9,23	8,73
Anglès	2,97	2,57	2,97	2,53
Francès	1,97	1,44	1,76	1,18

(Puntuacions mitjanes de 0 a 10)

Segons l'Eurobaròmetre publicat l'any 2012 ("*Europeans and their languages*") un 54% de ciutadans UE podien mantenir una conversa en, almenys, una llengua diferent de la seva pròpia (des d'un 56% l'any 2005). Un 25% poden fer-ho en dues llengües no maternes i un 10% en tres. Però un 46% admet no conèixer una altra llengua diferent de la materna (des d'un 44%).

La llengua no materna més parlada a la UE és l'anglès (38%), seguit del francès (12%), alemany (11%), espanyol (7%) i rus (5%). A nivell d'Estats, l'anglès és l'idioma estranger més parlat en 19 dels 25 Estats membres, excloent el Regne Unit i Irlanda.

El 98% dels europeus consideren que dominar llengües estrangeres és útil per al futur dels seus fills. Un 79% consideren que l'anglès és el més útil, un 20% el francès o l'alemany, un 16% l'espanyol i un 14% el xinès. Des de l'any 2005 el percentatge d'enquestats que consideren que el francès és important per als seus fills ha disminuït en 13 punts percentuals. En relació amb l'alemany, la reducció és de 8 punts percentuals. En canvi, la percepció en relació amb el xinès ha crescut en 12 punts des del 2005.

El 77% dels ciutadans europeus consideren que l'ensenyança d'una llengua estrangera hauria de ser una prioritat política.

Segons l'informe d'*Education First* de 2014, el nivell d'anglès a Espanya ha pujat en els últims sis anys, i s'ha situat en un nivell mitjà (lloc número 20, des del 23, dels Estats avaluats), que és el 3 de 5⁶.

III.- Recomanacions i millors pràctiques per potenciar l'aprenentatge de llengües estrangeres

- L'aposta per aprendre una llengua estrangera, fonamentalment l'anglès, ha de donar lloc a una forta política educativa en aquest sentit, amb formulació expressa de la seva importància estratègica per a la col·lectivitat ("strong policy"). Això ha de donar lloc a un estatus fonamental de l'aprenentatge d'una llengua estrangera dins del cv de l'estudiant.

L'informe PILIMCO, en aquest sentit, recomana als governs "*impulsar campanyes nacionals de sensibilització en aquesta matèria*".

- Començar a estudiar al més aviat possible ("*an early start*"). A molts països l'estudi d'una llengua estrangera és obligatori als 8 anys.

Segons l'informe d'*Education First* del 2014, les escoles són la base de l'ensenyament de l'anglès. Aconseguir que les habilitats comunicatives en aquest idioma siguin un element central del sistema d'educació pública és l'única manera fiable d'assolir objectius ambiciosos en aquest àmbit.

El treball *Language Rich Europe* (British Council i Comissió Europea), així com molts dels documents emesos pel Consell d'Europa i la Unió Europea⁷ en aquest àmbit subratllen la importància de l'aprenentatge primerenc de les llengües.

---

⁶ Els nivells són molt alt, alt, mitjà, baix i molt baix.

Entre les publicacions més recents sobre l'aprenentatge primerenc de llengües estrangeres destaca el manual de polítiques de la CE de 2011, titulat *Language Learning at pre-primary level: making it efficient and sustainable*.

- Una rigorosa formació dels professors.
- Un ús ampli de la tecnologia adequada; interacció i col·laboració amb persones que utilitzen la llengua a aprendre; aprendre en entorns o moments d'esbarjo i entreteniment.
- Utilització d'una llengua estrangera per aprendre continguts. Ensenyar el contingut d'assignatures fent servir altres llengües. Aquesta pràctica ha guanyat fortament en popularitat i valoració positiva els últims anys. Això succeeix en alguns països a l'escola secundària, quan els alumnes han assolit un cert nivell en la llengua que s'utilitza per desenvolupar l'assignatura.
- Rigorositat en l'avaluació dels resultats.
- Utilització de subtítols vs doblatge de les pel·lícules de parla estrangera (*"Study on the use of subtitling", European Commission, juny 2011*):
  - En els països amb tradició de subtitular sense doblar les pel·lícules, el nivell d'anglès és similar al de la llengua materna (4 sobre 5), mentre que als països on és tradició fer el doblatge de les pel·lícules, el nivell és de 3 sobre 5.
  - El 72% dels ciutadans europeus enquestats consideren que subtitular pel·lícules és una mesura altament eficient per aprendre una llengua estrangera.

Una resolució del Parlament Europeu de 2009 recomanava l'ús de subtítols en els programes de televisió. El Grup d'Alt Nivell sobre Multilingüisme (2007) animava a fer el pas del doblatge a la subtitulació: *"s'hauria d'animar els canals de televisió que normalment fan servir el doblatge a oferir la subtitulació a més del doblatge tradicional, de manera que els espectadors puguin triar"*.

Tot i aquesta recomanació, en el recent treball (març de 2015) de Banal-Estañol, Rupérez Micola i Arturo Bris, *"TV or not TV? The Economic Impact of Subtitling and*

---

⁷ Conclusions del Consell de la UE de 2002 i 2008, Llibre verd de la CE sobre migració i mobilitat de 2009, entre molts d'altres.

English Skills”, es conclou que el trànsit en un país des del mètode de doblatge al de la subtitulació és molt difícil.

Els resultats d'aquest treball reforcen la conclusió que en les societats on se subtitulen les pel·lícules o les sèries de televisió els nivells d'anglès són superiors als dels països on es practica el doblatge.

- **Recomanacions derivades del programa *Language Rich Europe* (British Council i Comissió Europea).** Només en destaquem algunes:
  - Tot i la fórmula suggerida per la Comissió Europea consistent a aprendre la llengua materna “més 2”, la importància i extensió de l'anglès fa que sigui necessari revisar-la. A la pràctica la major part de ciutadans de la UE no es veuran incentivats a aprendre dues llengües estrangeres, sinó l'anglès i una altra llengua estrangera en el millor dels casos.
  - Cal promoure la mobilitat i la formació continuada dels professors d'idiomes per tot Europa. Caldria plantejar-se la possibilitat d'un programa Erasmus per a professors. És important remoure les barreres existents per a la mobilitat dels professors d'idiomes entre Estats membres de la UE.
  - En les seves polítiques audiovisuals, els Estats membres haurien de recolzar l'opció de subtitular produccions estrangeres enfront del doblatge.
  - En l'àmbit dels serveis públics, el multilingüisme és més simbòlic que funcional o útil. Es recomana la utilització de mitjans com el de traductors, intèrprets o mitjans tecnològics que permetin superar les barreres del llenguatge en aquest àmbit.
  - Es constata, en l'àmbit dels negocis i la tecnologia, un domini aclaparador de l'anglès.
- En un sentit similar, les conclusions i recomanacions del *Report on Language Management Strategies and Best Practice in European SMEs: the PILIMCO Project (Promoting, Implementing, Mapping Language and Intercultural Communication Strategies)*. Aquest treball, com abans hem dit, és el resultat d'un procés d'identificació de les millors pràctiques observades en 40 mitjanes empreses europees seleccionades pel seu creixement a causa, en part, de les seves estratègies de gestió de llengües estrangeres. Les estratègies d'aquestes empreses resulten d'una combinació, entre d'altres, de les mesures següents, totes elles al servei del corresponent pla integral de gestió de llengües:

- Disposar d'un registre de les habilitats idiomàtiques dels propis empleats i fer-ne una explotació adequada.

Segons l'estudi ELAN.CAT, un 45% de les empreses catalanes que actua a l'estranger tenen un registre de coneixements lingüístics dels seus treballadors, una xifra més baixa que la mitjana ELAN (l'estudi europeu), on és del 57%. França, Portugal i el Regne Unit n'encapçalen la llista. Les que tenen entre 100 i 249 treballadors presenten un percentatge del 63,6%.

Poden haver-hi moltes capacitats lingüístiques desaprofitades si no es disposa d'un registre d'aquest tipus d'habilitats.

- Creació de webs amb les degudes adaptacions lingüístiques i culturals.
- Utilització de traductors i intèrprets professionals. Segons l'estudi ELAN.CAT, les empreses catalanes fan un ús limitat d'aquests serveis (15%).
- Formació en idiomes al propi personal.
- Contractació d'estudiants estrangers.
- Contractació d'empleats amb domini de les llengües que es creuen més adequades per a les estratègies de creixement.
- En alguns casos, utilització de l'anglès com a llengua habitual de comunicació interna.

Les empreses enquestades tenen en comú la capacitat de negociar en, almenys, tres llengües estrangeres. Una d'elles és, indiscutiblement, l'anglès. De fet, un alt nivell de competència en l'anglès es dona per fet en la planificació de reunions i en qualsevol tipus d'actuació empresarial: ***“saber parlar anglès es considera en el món dels negocis com una habilitat genèrica” més que com un actiu particular (“English is no longer seen as a foreign language but as a necessity”).***

IV.- Àmbits de treball per impulsar la millora en la seva utilització:

- Formació escolar

L'estudi *Language Rich Europe* (British Council i Comissió Europea), així com molts documents emesos pel Consell d'Europa i la Unió Europea en aquesta matèria assenyalen la importància que té la contractació i formació de professors de llengua qualificats per donar suport al desenvolupament i a les capacitats interculturals dels alumnes. Els programes de mobilitat dels professors són una opció molt valuosa per tal d'aconseguir aquests objectius.

A Catalunya el Pla Lingüístic, per tal d'incloure l'ensenyança en anglès o altres llengües, o anglès més altres llengües, el fa cada centre. Normalment s'inclou l'anglès i, com a segona llengua, el francès i després l'alemany. Cada centre gestiona també el seu professorat, en el marc d'un pla a llarg termini. Es constata la tendència de molts centres i pares a considerar que l'anglès ha de ser una aptitud més, en el sentit abans expressat a l'informe PILIMCO.

La incorporació de professors es fa, habitualment, mitjançant oposició, tot i que pràcticament no n'hi ha hagut des de 2011. Un dels problemes detectats és que per a noves incorporacions (interins des de 2011) s'acostuma a demanar el nivell B2, però amb aquest nivell no és suficient per fer classes en llengua estrangera. Anteriorment no es demanava acreditar un determinat nivell en alguna llengua estrangera. El resultat d'aquesta situació és que, tot i els avenços aconseguits en aquesta àrea en els últims anys, sobretot pel que fa a l'ensenyança d'assignatures en anglès, pot haver-hi un insuficient nombre de professors per fer nous passos endavant en aquest àmbit.

Mesures considerades positives per potenciar l'aprenentatge de llengües estrangeres a l'escola:

- Incorporar auxiliars de conversa per reforçar l'ús de la llengua. Mesura molt ben rebuda pels centres i els alumnes. 4.000 centres han posat en pràctica aquesta mesura. Els auxiliars de conversa són, normalment, estudiants que col·laboren 12 hores per setmana amb cada centre. Organitzen tallers de teatre, pràctiques de conversa, material didàctic, etc. Per recuperar i augmentar la intensitat d'aquesta pràctica cal potenciar voluntaris, que poden ser alumnes de més edat que reforcin aquesta tasca.

- Estadies lingüístiques en altres països. És una mesura interessant però costosa en termes econòmics. És un incentiu que es configura com a premi per als alumnes que més han destacat al llarg d'un curs, que consisteix en una estada de 15 dies al juliol, a final de curs. Se situa en la línia dels projectes europeus, Erasmus Plus, i afecta els escolars no universitaris.
- Formació lingüística i metodològica del professorat existent. Es recomana aprofitar els entorns i les possibilitats virtuals. Es detecta una resposta dels professors bona i positiva.
- Contractació temporal de professors amb perfils adequats per ensenyar llengües estrangeres. El CAREC considera que aquesta és una mesura fortament recomanable, sempre que s'intenti evitar alguna experiència produïda en altres comunitats autònomes, consistent en què aquests professors han concentrat el seu magisteri només a determinats grups d'alumnes, els que obtenien millors resultats acadèmics.

Caldria modificar i flexibilitzar el marc normatiu per aconseguir aquesta adequada contractació de professors.

- Activitats extraescolars que potenciïn l'aprenentatge de llengües estrangeres, ajustant la seva oferta i opcions de finançament a la disponibilitat de recursos.

En general es considera que l'escola ha de donar la base de l'aprenentatge, facilitar que els alumnes no perdin oportunitats a la seva vida, bé siguin acadèmiques, professionals o culturals, per no conèixer adequadament una llengua estrangera, especialment l'anglès. En relació amb aquesta última llengua, el seu aprenentatge hauria de deixar de considerar-se com a una llengua estrangera més per passar a ser considerada una matèria de necessari aprenentatge, com puguin ser les matemàtiques, entre d'altres. Evidentment, l'escola hauria de donar la base, base que hauria de ser desenvolupada per cada persona al llarg de la seva vida en funció de les seves motivacions i interessos.

En qualsevol cas, la necessària aposta educativa per altres llengües estrangeres no ha de perjudicar el necessari domini del català i el castellà, necessitat aquesta que és molt important en general, però especialment en determinats espais on hi ha una forta presència de persones provinents de països estrangers.

Veus autoritzades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya valoren de manera adequada altres mesures exposades en aquest document, com pot ser la necessitat de donar més presència social a l'anglès, com passa per exemple als països del nord d'Europa. Però adverteixen també que en aquells països aquesta major presència social (cinema subtitulat i sense doblar) és més fàcil d'aconseguir que a l'Estat espanyol per raó de la gran oferta cultural que hi ha en llengua, sobretot, castellana. Situació aquesta que no es produeix en suec, danès, holandès, etc.

Cal tenir present aquí la necessària tasca de suport a la difusió del català que ha de desenvolupar la televisió pública de Catalunya. Tot i aquesta necessitat, cal destacar positivament el vigent Conveni de Col·laboració entre la Generalitat i la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per a la realització d'activitats per al foment, l'aprenentatge i la difusió de la diversitat lingüística en els espais de programació infantil i juvenil.

- **Formació professional.**

La Comunicació de la CE de 2010 *"Un nou impuls per a la cooperació europea en la formació professional per donar suport a l'estratègia Europa 2020"*, exigeix un plantejament estratègic respecte de la mobilitat a l'FP i, en aquest sentit, recomana que tots els cursos incloguin períodes d'estudi o formació a altres països i que es dediqui més atenció a l'aprenentatge d'idiomes. Segons l'estudi LANGUAGE RICH EUROPE, això és especialment important en el cas dels estudiants que s'estan formant per treballar a indústries o sectors com la banca, el turisme o el comerç internacional.

L'anglès hauria de ser obligatori a tots els cicles professionals.

Les mesures per potenciar l'aprenentatge en aquest àmbit formatiu són similars a les exposades en el cas de les escoles. Però hi ha circumstàncies que posen de manifest dificultats superiors per poder donar un pas endavant. En aquest sentit, els problemes de dotació de professorat detectats a l'àmbit de l'escola, abans comentats, són més greus en la formació professional.

L'aprenentatge de llengües estrangeres a la formació professional ha començat més tard, cosa que fa que no hi hagi història prèvia i, molt important, fa que hi hagi pocs materials de qualitat. Això suposa més càrrega de treball sobre els professors. A la vegada, augmenta la importància de fer reforços amb activitats extraescolars.

Cal tenir present que amb la possibilitat de formació professional dual, moltes empreses que hi participen demanen un adequat coneixement de l'anglès o l'alemany, fonamentalment. Això pot estar fent que treballadors qualificats es quedin fora dels corresponents programes. Aquesta circumstància reforça la necessitat d'ensenyar adequadament anglès a l'ESO.

Hi ha una línia específica del programa Erasmus per a formació professional. Cal potenciar-la. En aquest sentit, seria positiu, si fos possible, donar més beques Erasmus per a la formació professional superior.

- **Universitats.**

Caldria aconseguir que tots els estudiants tinguessin accés a assignatures impartides en anglès, amb llibres i material docent en aquesta llengua, i amb la utilització activa de l'anglès mitjançant presentacions públiques a classe de treballs realitzats en aquest idioma. Fins i tot en aquelles assignatures que no s'imparteixen en anglès, introduir lectures en aquesta llengua. Aquesta mesura té el doble avantatge d'utilitzar l'anglès de forma activa, i de poder seleccionar el material de lectura entre una oferta molt més àmplia i en general més propera a la frontera del coneixement i a les pràctiques docents més avançades. Identificar també material audiovisual en anglès que pugui ser útil per a la classe i recomanar-lo als estudiants.

També és convenient ampliar l'oferta de graus impartits exclusivament en anglès, amb totes les característiques i avantatges esmentats anteriorment.

Caldria fomentar l'intercanvi d'estudiants mitjançant el programa Erasmus. S'hauria d'ampliar l'oferta de beques, ja que actualment els estudiants sense mitjans econòmics tenen grans dificultats per poder participar en un intercanvi per restriccions pressupostàries.

Les universitats haurien de fer un esforç per oferir pràctiques de treball en empreses o institucions fora del nostre país. Buscar acords per poder fer aquest tipus d'intercanvis durant el període d'estiu, per exemple, tot i que aquesta mesura no és gens fàcil.

Fomentar la contractació de professorat estranger o format a universitats estrangeres, que permet no només una docència amb un bon nivell d'anglès, sinó també ampliar els contactes amb universitats pels programes d'intercanvi, i també les possibilitats de fer contactes amb empreses i institucions estrangeres.

- **Administració pública.**

La Comunicació de la CE de 2008 subratlla la importància d'oferir uns serveis públics multilingües als ciutadans i visitants que no parlen la llengua local.

- El CAREC considera recomanable identificar aquells departaments, centres directius o àrees de treball en els quals el domini i la utilització de llengües diferents del català i el castellà pugui impactar significativament en el nivell d'eficiència en la prestació del corresponent servei públic.
- Programes de formació específica en aquells àmbits on el coneixement de llengües diferents de la materna pugui ser crític o recomanable per al desenvolupament de la funció pública.
- És recomanable fer un registre dels coneixements lingüístics dels funcionaris i empleats públics. Actualment no existeix i tampoc està previst un camp informàtic específic sobre aquesta qüestió, però l'adaptació de les aplicacions informàtiques no sembla que suposi una dificultat remarcable.
- En relació amb el fet que el coneixement de llengües estrangeres sigui considerat com a mèrit en la selecció i provisió de llocs de treball públics, cal fer les consideracions següents:

Pel que fa a la selecció de personal (és a dir, l'accés de personal de nou ingrés), el coneixement d'una llengua estrangera té habitualment la consideració de mèrit, si més no pel que fa als cossos tècnics (A1 i A2). No és, per tant, un requisit d'accés al lloc de destí sinó un mèrit. En funció del nivell de domini de la llengua estrangera, es donen més o menys punts. Actualment es considera més adequat que es comencin a generar punts a partir de l'acreditació del nivell B2. Es valora el coneixement de qualsevol idioma estranger, si bé caldria estudiar la viabilitat de considerar només el coneixement de determinats idiomes d'ús en els llocs de treball. Aquest seria un pas previ imprescindible per incorporar les proves d'idiomes als processos selectius. En qualsevol cas, aquesta referència a determinat o determinats idiomes s'hauria de justificar adequadament.

Pel que fa a la provisió pròpiament dita (cobertura de llocs de treball públics amb persones funcionàries que ja estan en l'Administració pública), cal fer esment que en els concursos generals (trasllats) competència de la Direcció General de la Funció Pública, sempre s'han valorat els idiomes com a mèrit.

Qualsevol idioma, no un en concret com podria ser l'anglès. No és, per tant, un requisit d'accés al lloc de destí sinó un mèrit, i en funció del nivell de domini de la llengua estrangera es donen més o menys punts. Si es volgués considerar com a mèrit un idioma en concret, caldria una justificació adequada, expressant-ho a la RLT, en cas que es tracti de llocs singulars o càrrecs. Caldria respectar, addicionalment, el principi de proporcionalitat en la configuració de la convocatòria.

La Relació de Llocs de Treball (RLT) no incorpora, per als diferents llocs de treball a l'Administració, la necessitat de domini de llengües estrangeres en general, ni tampoc d'alguna en concret.

Cada lloc incorpora la titulació necessària per accedir-hi, una formació específica (que actua com a mèrit) i observacions. Però no incorpora, per a determinats llocs de treball, la necessitat de domini d'alguna llengua estrangera, ni en general ni específicament.

Estem davant, per tant, d'un mèrit i no d'un requisit. Un mèrit que forma part del bloc "formació i perfeccionament" (en els processos de provisió), bloc que com a màxim té un pes relatiu del 25% en el conjunt de mèrits a valorar. I el coneixement d'una llengua estrangera no pot ser l'únic mèrit a valorar dins d'aquest 25%. El pes en concret es determina en cada convocatòria dins la Comissió d'Avaluació, on es negocia també amb els interlocutors socials⁸.

La regulació normativa actual d'aquesta matèria fa que sigui impossible demanar, com a requisit d'ineludible compliment per accedir a un lloc de treball públic, el domini d'una concreta llengua estrangera o d'alguna en general. El motiu rau en el fet que els funcionaris, en el marc d'una provisió de llocs de treball, accedeixen i formen part d'un cos en concret (A1, per exemple). Si es volgués que a partir d'un determinat moment, determinats llocs de treball dins d'aquest cos A1 (cos superior d'administració general, inevitablement més ampli) tinguessin com a requisit (no mèrit) el domini de, per exemple, l'anglès, això produiria l'efecte que la resta de funcionaris del mateix cos que no complissin aquest requisit perdessin immediatament els seus llocs de treball específics per incompliment de les condicions necessàries, "i quedessin a disposició del secretari general del departament d'adscripció, que els ha d'assignar un altre lloc de treball del cos" (interins).

---

⁸ En l'últim concurs es va atorgar un pes relatiu del 8% dins de l'apartat de formació i perfeccionament, un 2% del total de la puntuació assolible.

És a dir, que amb el marc normatiu actual no es pot introduir com a requisit l'ús de llengües estrangeres, en general o alguna d'específica.

En el cas de nou accés als cossos de funcionaris de carrera, bé sigui mitjançant oposició o concurs oposició, en alguns casos s'han fet proves d'idioma. S'ha configurat com a prova voluntària, és a dir, que no eliminava al candidat en cas de no fer-la. Es configura, per tant, com un mèrit més⁹. En aquest punt, es podria exigir el domini d'idiomes en la part de coneixements, preveient –com actualment es fa amb els coneixements de català– unes exempcions per a aquells que disposin d'alguna certificació oficial equivalent. Caldria determinar i regular els idiomes que s'exigirien (anglès, francès, etc.) i preveure la prova en el procés.

Una altra qüestió és el cas, per exemple, de l'accés al cos d'intèrprets turístics, en què es requereixen idiomes, però es fa de manera indirecta en demanar-se com a requisit la titulació universitària corresponent que ja els incorpora.

En el cas del personal laboral al servei de l'Administració pública, hi ha més flexibilitat per cobrir llocs específicament previstos a la RLT de laboral, que és diferent de la funcional, però no consta cap lloc amb el requeriment de coneixements de llengües estrangeres.

El CAREC recomana estudiar la possibilitat de modificar el marc normatiu que impossibilita introduir com a requisit, de manera justificada i proporcional, el domini de determinada o determinades llengües estrangeres. La complexa realitat sobre la qual es projecta la funció pública (policia, delegacions del Govern a l'estranger, Diplocat, etc.) fa necessari flexibilitzar la normativa reguladora de la provisió pública dels llocs de treball, així com de les oposicions o dels concursos oposició, per tal de permetre una adequada cobertura d'aquests llocs, que haurien d'estar específicament previstos a la corresponent RLT¹⁰.

---

⁹ Per l'accés al cos d'Intervenció de la Generalitat (subgrup A1, amb llocs de nivell 30), la valoració màxima assumible per aquest mèrit ha estat, en el conjunt del procés, del 7,82% del total. Per a l'últim accés al cos de gestió (subgrup A2, amb llocs d'un nivell mitjà de 18), ha estat en el conjunt del procés d'un 4,02%.

¹⁰ Articles 79.3 i 80.4 del "Estatuto Básico del Empleado Público (Ley 7/2007)", norma bàsica, de competència estatal; i la Llei Catalana de Funció Pública i el Reglament General de Provisió de llocs de treball i promoció professional dels funcionaris de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

Addicionalment caldria introduir les reformes adequades per augmentar la importància de les llengües estrangeres considerades com a mèrit. Sempre de manera justificada i proporcional.

V.- Conclusions.

El CAREC considera que la millora de l'aprenentatge i de l'ús de les llengües estrangeres és un objectiu fonamental per al nostre país. La seva importància és estratègica per a la col·lectivitat. Fem nostra la recomanació de l'informe PILIMCO, en el sentit de suggerir la realització de campanyes de sensibilització en aquesta matèria. Moltes de les mesures impulsades pel Govern en els últims anys van en aquesta línia.

En aquest document s'han recollit propostes concretes i bones pràctiques per seguir avançant en aquest àmbit. S'han formulat propostes específiques en els apartats corresponents a cadascun dels àmbits on es pot aprofundir en aquesta matèria.

En aquesta conclusió final es vol fer referència específica al fet que el CAREC considera encertada la política, seguida en molts països de la UE, de potenciar l'aprenentatge de l'anglès més una altra llengua estrangera. A més, com és lògic, del necessari aprenentatge del català i del castellà. Cal veure l'anglès com una necessitat, com una habilitat genèrica, i no tant com una llengua estrangera d'aprenentatge optatiu o simplement recomanable. Tot complementant-ho amb una segona llengua diferent del català i del castellà.